

A photograph of a green metal truss bridge spanning a river. The bridge has a series of triangular trusses and is supported by stone pillars. The surrounding landscape is filled with autumn trees, some with bare branches and others with brown leaves. The foreground is covered in dry, golden-brown grass. The sky is overcast and grey.

Maarten en Billie Slagboom Sleutelscènes

Maarten (1970) en Billie (2001) vormen als vader en dochter een uniek fotografisch duo. Ondanks hun leeftijdsverschil prikkelen ze samen de verbeelding met hun projecten. Na hun succesvolle debuut ‘Hier woont alleen de tijd’, waarin ze verlaten gebouwen vastlegden, presenteren ze nu ‘Sleutelscènes’. In dit boek reizen ze naar mythische filmlocaties, onthullen verhalen achter de schermen en verkennen de emotionele impact van iconische scènes. ‘Sleutelscènes’ toont hun verschillende perspectieven als vader en dochter en is een eerbetoon aan de filmkunst en de kracht van verbeelding.

TEKST NINA OOMEN | FOTOGRAFIE MAARTEN EN BILLIE SLAGBOOM

Z

owel Maarten als Billie zijn autodidact en combineren hun passie voor fotografie met andere professionele activiteiten. Maarten werkt als programmamaker en eindredacteur bij de VPRO, terwijl Billie, bijna afgestudeerd als historicus, als redacteur bij de NOS werkt. In hun vrije tijd zijn ze vaak bezig met onderzoek en het zoeken naar nieuwe locaties voor hun fotografieprojecten. Films, muziek, boeken en architectuur vormen belangrijke inspiratiebronnen.

Voor Maarten en Billie ligt de aantrekkingskracht van fotografie in het vermogen om via onderwerpkeuze en kadering locaties aandacht te geven die vaak over het hoofd worden gezien. Ze hebben een voorliefde ontwikkeld voor verwaarloosde gebouwen, zoals verlaten en vervallen panden in hun eerdere werken, en voor filmlocaties met bijzondere scènes in hun nieuwste project. Hun streven is om de verbeeldingskracht van de kijker te prikkelen en deze vergeten plekken nieuw leven in te blazen. Het duo fotografeert al jaren met de Canon EOS-80D, waarbij hun ontwikkeling vooral tot uiting komt in het gebruik van verschillende, wisselende lenzen.

Ontstaan van ‘Sleutelscènes’

Het idee voor ‘Sleutelscènes’ ontstond ongeveer tien jaar geleden tijdens een reis naar Venetië. ‘Ik (Maarten) was destijds erg gefascineerd door de film ”Don’t Look Now”; een horrorfilm die eigenlijk vooral gaat over twee rouwende ouders die proberen

● Cold War

hun leven weer op te pakken na het verlies van hun kind. Billie was toen nog te jong om de film en zijn zware thematiek te begrijpen, maar ik wilde per se alle filmlocaties in Venetië bezoeken.’ Maarten had screenshots bij zich en ze maakten er een soort speurtocht van: ze zochten naar bepaalde pilaren en kerken uit de film. ‘Billie vond het ook leuk en zo doorkruisten we de hele stad.’ Deze ervaring maakte diepe indruk op Maarten. ‘Het was bijzonder om de plekken te bezoeken die zoveel voor me betekenden als liefhebber van de film, en het bracht ons op locaties die we anders nooit hadden gezien.’

‘Het bracht ons op locaties die we anders nooit hadden gezien’

Het duo bezocht filmlocaties van zowel blockbuster films als arthouse films. Maar hoe kozen ze welke films en locaties in hun project op te nemen? ‘We hebben de afgelopen jaren honderden locaties bezocht,’ vertelt Maarten. ‘Bij het selecteren van de locaties voor het boek hebben we onszelf de vraag gesteld welke scènes ons het meest geraakt hebben. De locaties waar die scènes zijn gedraaid, haalden het boek.’ De emotionele impact van deze scènes speelde een cruciale rol in hun selectieproces. ‘Het zijn scènes die met ons meereizen door het leven, uit films die we regelmatig opnieuw bekijken, waar we troost uit putten, om moeten lachen of die ons inzichten geven in belangrijke levensthema’s.’

Door in de begeleidende essays centraal te stellen waarom bepaalde scènes hen zo raken, wisten ze thema’s als liefde, verdriet, humor, vriendschap, eenzaamheid en extase bloot te leggen. ‘Het volle leven trekt voorbij,’ aldus Maarten. Deze diepere verkenning van de filmlocaties

maakte hun project niet alleen een eerbetoon aan de filmkunst, maar ook een persoonlijke reis door de verschillende fases van hun levens. De unieke combinatie van Maarten en Billie’s perspectieven als vader en dochter voegt een extra dimensie toe aan ‘Sleutelscènes’.

‘De locaties die we hebben gekozen weerspiegelen niet alleen onze gedeelde liefde voor film, maar ook onze individuele emoties en ervaringen’

‘De locaties die we hebben gekozen weerspiegelen niet alleen onze gedeelde liefde voor film, maar ook onze individuele emoties en ervaringen,’ legt Billie uit. ‘Het is fascinerend om te zien hoe dezelfde plek voor ons beiden een andere betekenis kan hebben.’ Zo wordt ‘Sleutelscènes’ niet alleen een visueel en literair avontuur, maar ook een intieme verkenning van hoe kunst en leven elkaar beïnvloeden.

Favoriete locaties

In emotioneel opzicht is de locatie van de film ‘Stalker’ waarschijnlijk een van de meest indrukwekkende plekken die het duo bezocht heeft. Bij de restanten van een oude waterkrachtcentrale in het noorden van Estland situerde Tarkovski ‘De Zone’, een verboden en mysterieus gebied waar na een nucleaire ramp waaghalzen onder leiding van een gids, de ‘stalker’, op zoek gaan naar een geheime kamer waar je diepste wens in vervulling zou gaan. ‘Het is een buitengewoon spirituele, filosofische film die bij iedere kijkbeurt weer imponeert en de kijker een compleet eigen universum voorschotelt,’ vertelt Maarten.

Daarentegen denken ze ook aan een heel prozaïsche locatie uit een film die juist heel hilarisch en

📍 Being John Malkovich

➤ **Het Offer**

➤ **Once Upon A Time In The West**

➤ **Stalker**

grappig is: ‘Being John Malkovich’. In die absurdistische film kunnen mensen een kwartier lang in het hoofd van de bekende acteur John Malkovich verblijven. ‘Na dat kwartier vallen ze allemaal in een talud langs de snelweg,’ zegt Billie. ‘We wilden heel graag die exacte plek langs de snelweg vinden en fotograferen waar je uit het hoofd valt.’ Het leek eenvoudig, want de acteur (John Cusack) staat na zijn val op en ziet een bord met ‘New Jersey Turnpike’ boven de weg. ‘We volgden de tolweg via Google Streetview, op zoek naar het industriële complex dat je ziet als Cusack naar links kijkt,’ vervolgt Maarten. Maar het vinden ervan bleek lastig. ‘Uiteindelijk kwamen we erachter dat die industrie – een olieraffinaderij, zo bleek – helemaal aan de andere kant van het land ligt, in het havengebied bij Los Angeles. Dus als Cusack naar rechts kijkt, is hij in het oosten van het land, maar als hij naar links kijkt, is hij aan de westkust in Californië.

‘De wetenschap dat hier die briljante scène is gedraaid tilt de plek al op boven de anonimiteit van alledag’

Filmmagie, tot stand gekomen in de montagekamer.’

Bijzondere momenten
Tijdens hun avonturen beleefden Maarten en Billie enkele bijzondere en onverwachte ervaringen. ‘We zijn op plekken geweest waar de lokale bevolking alleen maar verbaasd kon uitbrengen: “What the hell are you folks doing here?”’, lacht Billie. Zo’n moment hadden ze in een klein dorpje in Iowa, waar ze de graansilo wilden fotograferen uit de openingsscène van ‘The Straight Story’ van David Lynch. ‘De beveiligder van die silo kon niet geloven dat we daarvoor uit Nederland kwamen.’

Een andere memorabele ervaring was hun bezoek aan het huis waar Laura Palmer woont in ‘Twin Peaks’, eveneens van Lynch. ‘Mary, de huidige bewoonster, kende “Twin Peaks” helemaal niet toen ze het huis kocht, maar was inmiddels helemaal in de ban geraakt van de wereld die Lynch oproept,’ zegt Billie. ‘Zelfs de beroemde ventilator boven het trapgat hing er nog. Het leek nog als twee druppels water op het huis zoals we het kenden.’ Een andere favoriet van het duo is de film ‘Vive l’Amour’ van de Taiwanese maker Tsai Ming-liang. Deze film eindigt met een intens indringende, acht minuten durende scène waarin het hoofdpersonage, een vrouw die als makelaar werkt en haar dagen in eenzaamheid slijt in al die leegstaande appartementen, een lange huilbui heeft. ‘We zien haar al die tijd hartverscheurend huilen,’ vertelt Billie. ‘Deze ongelooflijk aangrijpende scène maakte diepe indruk op ons.’ De vrouw zit dan

➤ A Clockwork Orange

➤ Melancholia

’s ochtends vroeg tijdens het blauwe uur op een bankje in een net aangelegd openluchttheater in de stad Taipei. ‘We wilden koste wat kost dat bankje vinden,’ zegt Maarten. ‘Als eerbetoon aan die plek waar die indringende scène is gedraaid die als geen andere scène diep gevoelde eenzaamheid voelbaar maakt.’ Het is een scène die hen telkens weer doet realiseren hoeveel geluk je hebt in het leven als je een paar zielsverwanten en vrienden hebt, of een partner met wie je je leven deelt. ‘Dat is helaas niet voor iedereen weggelegd,’ merkt Maarten op.

De meeste locaties die het duo heeft gefotografeerd zijn tot hun verbazing nog niet zo vaak in beeld gebracht. Zelfs de locatie uit iconische films als ‘E.T.’ of ‘Once upon a time in the West’ worden niet vaak bezocht. ‘Bij “Once upon a time in the West” waren we daar zeer verbaasd over, omdat het een locatie is op steenworp afstand van Monument Valley,’ deelt Maarten. ‘Daar is filmgeschiedenis geschreven, maar als je exacte coördinaten niet hebt vind je die plek niet. Er staan nog restanten van een stenen boog die speciaal voor de film is gemaakt, en je ziet in het zand nog de verharde stroken liggen waar de dolly met de camera overheen bewoog.’ De locatie waar E.T. in het mandje voorop de fiets de lucht ingaat is een doodgewoon kruispunt in een witte buitenwijk in Los Angeles. ‘Er is niets bijzonders te zien, maar voor ons is het een magische, mythische plek omdat dáár E.T. de lucht in ging. Op zo’n plek schuiven twee werkelijkheden over elkaar heen: je ziet dat anonieme kruispunt, maar je ziet ook die scène. Alsof er een filter overheen ligt via je verbeelding. Heel bijzonder blijft dat.’ Door dat vertrekpunt belandden ze soms bij een mooi landhuis, zoals de locaties waar films als ‘Melancholia’ of ‘Festen’ zijn gedraaid, maar veel vaker juist op heel alledaagse, onopvallende locaties: een bushalte, een viaduct, een voedselbank of de hoek van een oud schoolgebouw

waar alle afvalcontainers staan verzameld.

Andere perspectieven

In hun boek onderzoeken Maarten en Billie ook hoe hun perspectieven als vader en dochter verschillen. Een treffend voorbeeld hiervan

‘We blijven zowel filmlocaties als verlaten panden fotograferen’

is hun bezoek aan het woonhuis in Connecticut waar de film ‘Revolutionary Road’ is opgenomen. Deze film, met Leonardo DiCaprio en Kate Winslet in de hoofdrollen, vertelt het verhaal van een jong stel dat elkaar volledig kapot maakt door hun teleurstelling in het leven dat ze samen hebben opgebouwd, of beter gezegd, niet hebben weten op te bouwen. ‘Het is een heel ontroerende film voor ons beiden,’ vertelt Maarten. ‘Maar het is typisch zo’n film waar je net anders naar kijkt als je 23 bent dan als je de vijftig gepasseerd bent.’ Billie ziet in het verhaal een huwelijk dat ze nooit hoopt te hebben.

Voor haar voelt de desillusie van de personages bijna als een waarschuwing. Voor Maarten is de ervaring anders: ‘Ik zie eerder waaraan ik ben ontsnapt, wat mij bespaard is gebleven.’ In de manier waarop ze de film beleven, komt duidelijk naar voren dat Billie nog het grootste deel van haar leven voor zich heeft, met alle grote keuzes die nog gemaakt kunnen worden, terwijl voor Maarten het verhaal van zijn leven al veel meer is uitgekristalliseerd. Toen ze in de woonkamer stonden te fotograferen, waar al die intense ruzies uit de film plaatsvonden, voelden ze zich heel dicht bij de personages. ‘Op een gegeven moment hoorden we de huidige bewoner van het huis achter ons vragen of hij ons nog ergens mee kon helpen,’ vertelt Maarten. ‘We waren zo bezig met de film dat we echt dachten: wat doet die man hier? Het leek haast alsof hij een indringer was, terwijl het zijn eigen huis was.’

Uitdagingen en authenticiteit

Tijdens het fotograferen stuiten Maarten en Billie soms op uitdagingen, maar ze slagen erin hun artistieke visie te behouden zonder de authenticiteit van de

➤ **Blow-Up**

locatie te verliezen. Ze willen dat hun foto’s de ware aard van de plek weerspiegelen, zonder kunstmatige aanpassingen. ‘De wetenschap dat hier die briljante scène is gedraaid tilt de plek al op boven de anonimiteit van alledag. Daarvoor zijn geen speciale lichtomstandigheden nodig.’ Voor de nabewerking van hun foto’s gebruikt Billie Adobe Lightroom. ‘Beslist geen filters. We houden ervan de foto zo natuurlijk mogelijk te houden,’ legt ze uit. Ze benadrukt dat hun artistieke visie niet zozeer in de postproductie tot uiting komt, maar in het concept en de manier waarop ze de locatie vastleggen. Tijdens hun shoots nemen ze altijd EHBO-spullen en anti-insectenspray mee, omdat ze vaak op afgelegen en ruige locaties werken.

Toekomst
Het werken aan ‘Sleutelscènes’ heeft Maarten en Billie veel belangrijke lessen geleerd over

fotografie en storytelling. Het project is ontstaan vanuit een helder concept waarbij ze de locaties die ze fotograferen benaderen vanuit een meer literaire gedachte. ‘We willen beschrijven hoe die locatie onze verbeelding aanjaagt, en hopen dat de kijker hetzelfde effect ervaart en de scène die op de plek tot stand is gekomen op zichzelf betreft,’ legt Maarten uit. Dit concept was ook de kern van hun eerdere fotoboeken over verlaten huizen, beide uitgebracht onder de titel ‘Hier woont alleen de tijd’. ‘We hopen dat je door naar de foto’s te kijken gaat reflecteren op je eigen bestaan.’

Voor fotografen die soortgelijke projecten willen ondernemen, benadrukken Maarten en Billie het belang van een duidelijk concept en het vermogen om de verbeelding van de kijker te prikkelen. ‘Het gaat niet alleen om de technische uitvoering, maar om

wat je fotografeert en hoe je dit presenteert,’ adviseert Maarten. Het vermogen om verhalen te vertellen door middel van beelden en de kijker te laten reflecteren op hun eigen ervaringen is cruciaal.

Met ‘Sleutelscènes’
gepresenteerd, hebben Maarten en Billie plannen voor nieuwe projecten die voortbouwen op de thema’s van dit boek. ‘We blijven zowel filmlocaties als verlaten panden fotograferen.’ Daarnaast hebben ze een nieuw project waarbij ze de locaties fotograferen die bezongen worden in klassieke popsongs. ‘Denk aan een liedje als “California Dreamin”, waarin de regels “Stepped into a church I passed along the way, I got down on my knees and I began to pray” voorkomen,’ zegt Billie. ‘Wij zoeken dan uit welke kerk de schrijver van het liedje in gedachten had en gaan met de camera op zoek naar het exacte kerkbankje.’ 📍

ADVERTENTIE